

MORAVSKÉ HUDEBNÍ RODY

VĚRA LEJSKOVÁ

◊ OBSAH ◊

Ambrosovi.....	9	Kozánkovi.....	52
Ardaševovi.....	10	Kozderkovi.....	54
Axmanovi.....	12	Kříčkoví.....	56
Bakalovi.....	14	Kudláčkoví.....	58
Bialasovi.....	16	Lejskovi.....	61
Bínkovi.....	17	Lídloví.....	64
Blatných.....	18	Macalíkovi.....	66
Blažkovi.....	20	Machkovi.....	68
Blažkovi.....	21	Michálkovi.....	70
Budíkovi.....	22	Mrkosovi.....	71
Černockých.....	24	Nerudovi.....	73
Černušákoví.....	26	Pazdírkovi.....	75
Černých.....	28	Perglerovi.....	77
Doležilovi.....	30	Petrželkovi.....	78
Fidlerovi.....	32	Pololáníkovi.....	80
Gregorovi.....	33	Rohlíkovi.....	83
Hábovi.....	34	Řezníčkoví.....	85
Holubovi.....	36	Sedláčkoví.....	87
Hromádkovi.....	39	Schäferovi.....	89
Hudcovi.....	40	Strakovi.....	91
Ištvánovi.....	42	Šindlerovi.....	93
Jedličkovi.....	44	Štastných.....	95
Kapráloví.....	46	Štědroňovi.....	96
Kašíkovi.....	48	Wiedermannovi.....	98
Konvalinkovi.....	50	Zouharovi.....	100

6

o němž jsem se zmínila, nějak souviseli, i když určitá spřízněnost se zde dá předpokládat.

Josef Ferdinand Macalík narozený 1856 byl kapelníkem olomoucké vojenské hudby, působil v Šoproni, ve Velkém Varaždíně, kde byl i ředitelem hudební školy. Ve svých kompozicích se často inspiroval lidovými písněmi.

Jeho bratr Basil (nar. 1858 – i jeho křestní jméno je rodově dost příbuzné) byl známým kapelníkem, psal skladby především taneční, a zemřel v zahraničí, v Akna Szlatina.

67

◊ MACHKOVI ◊

Byly takové populární pořady v čs. televizi:

„Návštěvní den rozhlasového orchestru Studio Brno“ – diriguje Miloš Machek, nebo „Zlatý krokodýl“ – hraje orchestr studio Brno – diriguje Miloš Machek, – nebo hraje na housle, anebo je autorem skladby – prostě se jménem Miloše Machka jsme se pravidelně setkávali ve světě populární hudby.

Hudebním základům se učil u svého otce, lidového hudebníka Vincence Machka, výborného klarinetisty, který působil jako vojenský kapelník v Krakově, odkud pak přišel do Místku. Tam se také narodil syn Miloslav (1923), hře na housle se učil soukromě u profesora Julia Remeše, jinak studoval obchodní akademii. Přesto hudbu zvolil jako své celoživotní zaměření: byl houslistou městského divadla v Těšíně, koncertním mistrem pak dirigentem operety Státního divadla v Brně, dirigentem Brněnského estrádního rozhlasového orchestru, později zvaného rozhlasový orchestr Studio Brno. Napsal četné operety, např. Hej, pane kapelníku, Cesta kolem světa za 80 dní, Zbojník Ondráš a jiné. Jednou jsem byla u Machků na návštěvě, a tehdy jsem viděla v rohu pokoje stát pravou valašku, byl to dar režiséra Slavíka Machkovi po premiéře Ondráše v roce 1952. A také tam bylo plno krásných džbánků, talířků, svícnu, hrnečků – Miloš Machek totiž sbíral keramiku a zejména se obdivoval keramice ratiškovské – však také pro manžele Němcovy z Ratiškovice napsal Hrnčířský valčík. S Milošem Machkem jako dirigentem často spolupracoval jak můj muž tak náš syn – ostatně dodnes se vysílá jejich společná nahrávka Ježkova Buggati stepu, kterou náš syn natáčel ještě jako posluchač konzervatoře.

Ve šlépějích rodu pokračuje jeho syn, Miloš Alexandr Machek, absolvent brněnské konzervatoře a Janáčkovy akademie múzických umění (je rovněž vynikajícím hráčem na bicí nástroje!). Svou uměleckou dráhu započal jako dirigent Filharmonie Bohuslava Martinů ve Zlíně (tehdy ovšem to byl Státní symfonický orchestr Gottwaldov), kde také úspěšně prosazoval novou programovou koncepci. Po otcově smrti upustil od druhého křestního jména Alexandr, a cílevědomě se uplatňuje v uměleckém světě především jako dirigent, ale i jako skladatel. Spolupracuje s různými orchestry i divadly,

68

VLADIMÍR VAŠÍČEK

(1919-2003) MALÍŘ Z JIŽNÍ MORAVY

Otec nikdy na nic nehrál a ani si nepamatují, že by někdy zpíval. Nepočítám však jeho pravidelné návštěvy kostela, kde zpívají skoro všichni, přinejmenším v duchu. Hudbu však poslouchal. Jaksi mimoděk tu lidovou kolem, více však tu řečenou jako vážná. Často i několikrát do roka byla určena právě jemu a návštěvníkům na vernisážích jeho výstav.

Ještě dříve ale zněla přímo v otcově atelieru, ale jen když byl sám u maliřského stojanu - to neposlouchal, tam ji naslouchal. Bylo to asi často, i když jen z gramofonu či rádia a mnohé z ní určitě vstupovalo do jeho obrazů. Ne jako ilustrace a nikdy programově. Bylo to bezděčné, tedy přirozené a nic s tím neměly společného ani názvy, ani obsah jednotlivých děl, možná však někdy i trochu napovídala.

I bez tohoto však v praxi fungovalo ono Hegelovo „malířství hned vedle hudby“, což je moje zkratka pro filosofovu hierarchii jednotlivých druhů umění, konstruovanou podle míry či převahy absolutního ducha v nich, snad řečeno dnešními slovy podle míry abstraktnosti. A právě tímto parametrem je dáno ono vzájemné sousedství malířství a hudby a až dodatečně je nepochybné, že styčnou rovinu nutně tvoří malířství abstraktní, není-li přímo přesahem.

Koneckonců si můžete zde uváděné snad i ověřit na těchto otcových videostránkách: www.art.vasicsek.videos.web.sweb.cz, i když ještě předtím by byla dobrá příprava na jeho stránkách dokumentárních: www.art.vasicsek.contact.web.cz. Jedny i druhé jsem postavil nejen proti zapominání v čase, ale taky proti neúplným znalostem už naší současnosti. Myslím, že stejný smysl má i kniha, kterou právě pročítáte.

Vladimír Vašíček, ml.
Kyjov, 5. 2. 2014

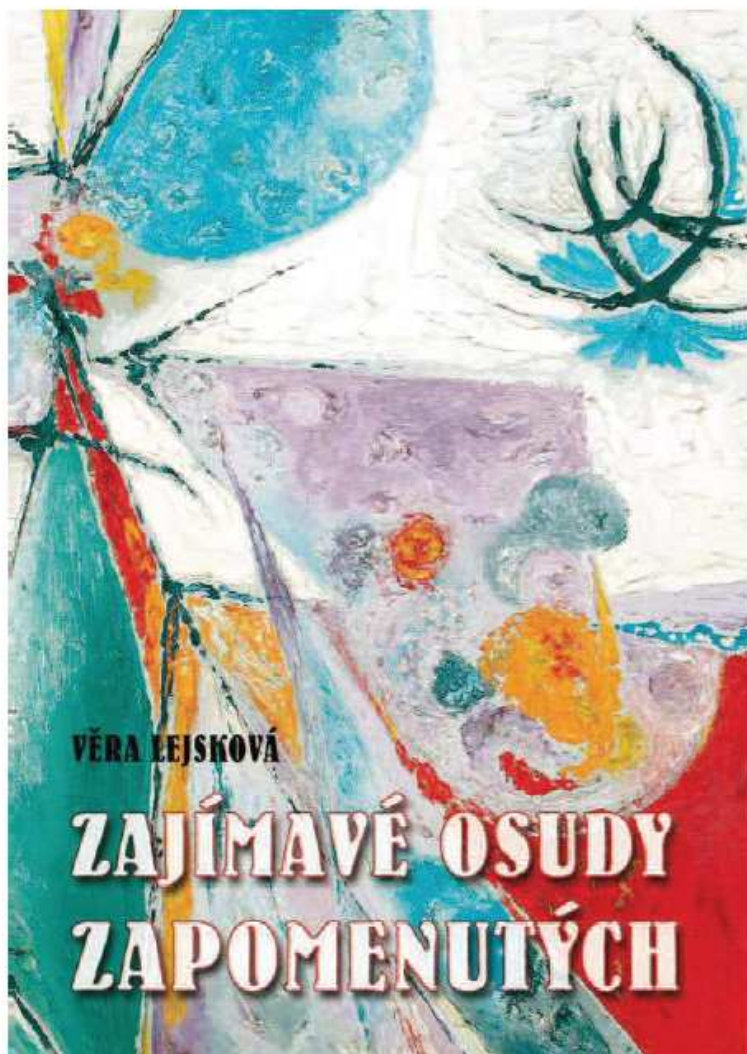
103

Seznam reprodukovanych děl Vladimíra Vašíčka

MORAVSKÉ HUDEBNÍ RODY

Krajina těsně před zřímí, 1949, olej 71 x 116, soukromá sbírka - detail.....	obal
Bílé ráno, 1966, olej 116 x 73, soukromá sbírka.....	8
Dívka s nádobou na hlavě, 1956, olej 116 x 89, GVU v Hodoníně.....	11
Krajina s topoly, 1952, olej 50x60, soukromá sbírka.....	13
Bez názvu, 1980, kvaš 45 x 45, soukromá sbírka	15
Hody, 1971, kresba tuší 62 x 45, soukromá sbírka	19
Podzim, 1960, olej 101 x 77, GVU v Hodoníně	23
Melodie v modrém, 1967, olej 100 x 70, soukromá sbírka	31
Žně, 1950, olej 73 x 93, soukromá sbírka.....	38
Krajina s červenými domy, 1953, olej 55 x 67, soukromá sbírka.....	41
Vesnice, 1961, kvaš 42 x 59, soukromá sbírka.....	43
Běh času, 1980, olej 130 x 116, MU Olomouc	45
Dynamické prostředí, 1960, olej 65 x 46, soukromá sbírka	49
Modré toužení, 1975, kvaš 51 x 74, soukromá sbírka	57
Doba sklizně, 1962, olej 130 x 81, GVU Ostrava	60
Vesnice, 1965, kvaš 42 x 53, soukromá sbírka	65
Modrý obraz, 1967, olej 130 x 97, soukromá sbírka	67
Dvě ženy, 1962, olej 130 x 81, GVU Ostrava	69
Signály, 1979, olej 56 x 60, soukromá sbírka	76
Shůry od světla, 2002, olej 100 x 70, soukromá sbírka	79
Rozhodující podnět, 1979, olej 100 x 100, KGVU ve Zlíně.....	82
Podzim, 1959, olej 130 x 97, KGVU ve Zlíně.....	84
Půvab zralosti, 1979, kvaš 62 x 88, soukromá sbírka.....	86
Impulsy, 1961, olej 116 x 73, MG v Brně	92
Sběračka obilí, 1957, olej 130 x 97, KGVU ve Zlíně.....	94
Dvě přítelkyně, 1960, olej 81 x 73, soukromá sbírka	99
Ranní rozjímání, 1979, olej 130 x 97, soukromá sbírka.....	101

104

Děkujeme za finanční podporu:

B | R | N | O
Magistrátu města Brna

Nadací Český hudební fond

Nadace Leoše Janáčka

1820 vyšla jeho recenze na první bratislavský koncert tehdy deseti-letého Franze Liszta.

Jméno českého kapelníka **Karla Komzáka** je známo především tím, že v jeho proslulé kapele hrával na violu i Ant. Dvořák. On však byl nejen úspěšným kapelníkem v různých městech celého Rakouska-Uherska, ale i skladatelem a dokonce varhaníkem u sv. Kateřiny v Praze, to když byl v kancelářských službách Ústavu choromyslných v Praze. V té době se mu také narodil syn stejného jména, **Karel Komzák ml.**, jehož životní data téměř souzněla se Zdeňkem Fibichem (1850 – 1905): přežil jej o pět let a jeho skon byl tragický, neboť byl v Badenu u Vídně přejat vlakem. I tento Komzák byl proslulým kapelníkem a skladatelem, působícím nejdele ve Vídni a právě v osudném Badenu; rok před smrtí, v r. 1904 řídil svoji kapelu na Světové výstavě v St. Louis. Přestože byl německým tiskem dost často napadán, že hraje české a slovenské skladby, zejména směs Hej Slovane, byl – po exhumaci z badenského hřbitova – pochován na Ústředním hřbitově ve Vídni, kde mu byl na čestném hrobě odhalen pomník, na němž je s taktovkou v ruce. Je autorem četných tanečních skladem, některé psal ve spolupráci se svým otcem – nakonec je od sebe ve smrti dělilo jen dvanáct let!

Velmi zajímavé životní osudy měl i první český houslista, který koncertoval za oceánem, **Václav Kopta**, nar. 1845 v Kožlanech. Ten po absolutoriu pražské konzervatoře odejel do Ameriky, kde koncertoval v USA a v Kanadě, a kde se také oženil s Flory P. Wilsonovou, příbuznou pozdějšího prezidenta Wilsona. Václav Kopta měl zřejmě nepokojnou krev, a k tomu jej patrně netížily finanční problémy, protože po návratu do Čech pořádal s přítelem Jos. Nešverou dobročinné koncerty v různých našich městech, přechodně přitom bydlel ve Štýrském Hradci a v Mnichově – měl to tedy dost daleko – navíc si posléze zakoupil v Podmoklech u Sušice statek. Ale zřejmě se mu evropské rozměry zdály malé, protože se vrátil do USA, a v Kalifornii si pořídil farmu. Přitom ovšem stále pokračoval ve své činnosti koncertní i pedagogické, a to téměř až do své smrti v r. 1916 v Santa Monice. Pro nás není bez zajímavosti, že jeho americká žena byla tak zaujata českou literaturou, že se stala horlivou

16

Teď na trochu veselější notu: hudebník **Martin Lukáš** se narodil kolem roku 1812 v Žatci (v době, do níž P. I. Čajkovský situoval svou proslulou ouverturu!). Přestože byl povoláním truhlář, byl nadšeným milovníkem hudby a napsal školu hry pro tympány, za niž byl dokonce odměněn pražskou konzervatoří! Nedosti na tom, má též několik směsí z českých lidových písní pro smyčcové nástroje! Zemřel – to už se ví – 17. ledna 1887 v Žatci.

A možná že dnes už ani nikdo z pěvců nezná jméno tenoristy **Jana Ludvíka Lukese**, který se narodil v Ústí nad Orlicí ve stejném roce jako B. Smetana, a přežil i Ant. Dvořáka – zemřel 1908 v Praze. Rozhodně nelze říct, že by jeho život nebyl pestrý! Byl fundatistou v augustiniánském klášteře na Starém Brně, a studoval též filozofii. Ve Vídni pak kromě zpěvu studoval i práva, krátce byl ve službách hraběte Salma v Blansku, pak člen opery v Olomouci. Tam jej slyšel Fr. Škroup a angažoval jej ke Stavovskému divadlu v Praze. Prý uchvacoval mladé české vlastence titulní postavou Škroupo-

ZAJÍMAVÉ OSUDY ZAPOMENUTÝCH

Pták ohnivák, 1962, olej 92 x 89, GVU v Hodoníně - detail	obal
Bez názvu, 1984, kvaš 59 x 84, soukromá sbírka	7
Modrá samota, 1977, olej 116 x 89, KGVU ve Zlíně	10
Slavnost zvonů, 1970, olej 116 x 89, soukromá sbírka	15
Kukuřice, 1958, olej 100 x 73, soukromá sbírka	18
Vojtěchova cesta, 1996, olej 130 x 80, soukromá sbírka	21
Průnik slunce, 1960, olej 92 x 81, soukromá sbírka	24
Vlnitá krajina, 1958, olej 81 x 100, soukromá sbírka	27
Rozvíjení, 1972, kvaš 73 x 51, soukromá sbírka	31
Orosená, 1964, olej 98 x 73, soukromá sbírka	36
Nahlédnutí, 1992, olej 115 x 85, soukromá sbírka	40
Kukuřice, 1957, olej 130 x 81, MG v Brně	47
Žně, 1964, olej 74 x 64, GVU v Hodoníně	52

